

Almenn byggimál

Oddagrein

FORMAÐURIN í Føroya Handverksmeistarafelag ávarar ímóti størri byggivirksemi og mælir samstundis frá at seta almenn byggjarbeiði í gongd. Hetta man vera fyrstu ferð í søguni, at ein talsmaður fyri ein áhugabólk, í hesum føri ein stóran part av arbeiðsgevarunum, mælir tí almenna til at ganga ímóti áhugamálum hjá viðkomandi bólki.

MEN orð formansins viðkoma ikki bert limum hansara, men tey raka eisini samfelagið sum heild og so er ikki bert talan um ein áhugabólk og hansara meining, so er talan um politikk. Byggivinnan hevur ligið at kalla lamin síðan 1992. Handverkarar í hundraðtali eru staddir uttanlands sum búskaparligir flóttar, unglingar hava tørført við at finna lærupláss í byggivinnuni og stór og virðismikil vitan, sum við tógvið stríð er savnað og bygd upp her á landi, er farin og fer framvegis fyri skeytið. Men tað almenna skal ikki byggja, sigur fremsti talsmaðurin hjá byggivinnuni. Hvør skal so byggja? Mugu vit spyrja. Tað privata? Tað tykist ikki at vera tann stóri áhugin í privata sektorinum fyri byggivinnuni. Her verða ikki tey stóru byggjarbeiðini í næstu náminnd.

SAMSTUNDIS sum oddamaðurin í byggivinnuni mælir frá almennari bygging, mugu vit sláa fast, at stórir tørvur er á nýggjum almennum bygningum og hetta gongur óbeinleiðis fram av greinini hjá formanninum. Hitt almenna húsast í leigaðum holum fyri tað mesta og ofta í heilt óhóskandi holum. Vit kunnu eisini vera samd í tí sjónarmiði, at viðhvørt eigur tað almenna at halda aftur við byggivirksemi, serstakliga tá ið búskapurin kókar í eldin. Men virksemið í landinum er enn á lágum støði, arbeiðsloysið í byggivinnuni er stórt, handverkarar uttanlands eiga at fáa ein kjans at venda aftur til føðilandið, unglingar mugu sleppa í læru. Tí eigur ikki at verða lurtað eftir formanninum í hesum føri, men eigur landsstýrið heldur at gera og kunngerá eina ætlan fyri almenna bygging hetta til ár 2000, og alt fyri eitt eigur at verða farið til verka eftir hesi ætlan.

Politisk viðmerking

Flakavinnan oyðiløgð

- Felagssaneringin bleiv ein góð loysn fyri kreditorarnar og ein vánalig loysn fyri føroysku flakavinnuna, skrivur Alis Jacobsen, landsnevndarformaður í Verkamannafylkingini

Onkur sigur eitt gandaorð, loftmiðlarnir lofta tí, og so er alt á gosi.

Seinasta loftmiðlauppløpið er, at útbúnaðurin hjá flakavinnuni er rustað jarn, og einasta loysnin er iløgur í nýggja teknologi.

Í VMF halda vit, at tað er ov lætt sloppið, bæði hjá vinnulivsmönnum og fjølmiðlunum, bara at taka undir við sjongrinum um nýggja teknologi og, fyri at nýta eitt sálarfrøðiligt hugtak, fortreytinga tað, ið fram er farið frammanundan.

Vælvirkandi virkir vóru steðgað

Fyrst í 90'um áttu vit í Føroyum nóg vælvirkandi flakavirki. Vit minnst t.d. at fjølmiðlarnir beint áðrenn felagssaneringina böru tíðindi um, at Nykur á Toftum var mest framkomna flakavirki í Norðurlondum.

SVF visti myndir frá Norðis á Eiði og øðrum virkjum, ið fingur handaðar virðisbónir fyri gott arbeiði. Í Vági, á Sandi og aðra staði í landinum stóðu vælútgjörd virki.

Tá fleiri av virkjum eftir ráðum frá bankunum og í summum førum eftir kravi frá Heilsuføðslu Starvstovu, bygd meira út, enn tey megnuðu at gjalda aftur og tilfongdið sveik, tá vóru tað fleiri virki, ið vórðu steðgað av bankunum.

Felagssaneringin - ein brølar

Tá kom eisini ein maður fram við einum gandaorði. Tað var Tummus Arabo, sum var ein av teimum fyrstu, ið kom fram við hugtakinum felagssanering.

Orðið varð loftað av fjølmiðlunum, bankunum, øðrum kreditorum og danska statsministerinum.

Avleiðingarnar av felagssaneringini og mólposastrategini kenna vit.

Fyrst varð øll framleiðsla steðgað, eisini á teimum virkjum, ið fingur tað at mæla runt og høvdu avtalur tað halda.

Mistakið Fiskavirking

Tá so stóra saneringin var liðug forhandlað, varð avgjørt, hvørji virki skuldu lata upp aftur eftir mólposastrategini.

Flaggskipið Nykur, stóð í fyrstani stilt, til tað seinni fór at arbeiða saltfisk. Virki á Eiði skuldi nú arbeiða hysuflok burturav. Á Baccalao í Havn, har arbeiðið hevði verið við góðsking, skuldi nú arbeiðast russarar fiskur. Á Sandoyinni varð hvørki av virkjum upp aftur latið, og soleiðis kundi verið hildið fram.

Um arbeiði á teimum vælvirkandi virkjum ikki varð avbrotið, og virkini sjálvi høvdu fingið ein brot-part av tí sanering, ið Fiskavirking fekk, so hevði steð-

an verið munandi betri í dag.

Sannleikin illa lýddur

Eitt kjak við orðum sum lønsemi, concept, brainware, hardware, rusta jarn v.m. kann altíð vera áhugavert, men eitt orð, ið vit í VMF halda vantar í kjakinum, er orðið ábyrgd.

Orðið ábyrgd er ikki nakað gandaorð, ið kann nýtast sum umbering fyri gongdini, og tí verða tey, ið taka hetta orðið fram ofta lögð undir, at tey bert eru úti eftir at finna syndabukkar.

Eftir okkara tykki er tað føroyski skattgjalðarin, ið er syndabukkurin.

Skattgjalðarin fekk rokn-ingina fyri uttanlandaskuldina, bankabjargingina, fyri fyrstu, aðru- og triðju saneringina hjá Fiskavirking. Sjálvi fingur hesi ónga sanering.

Sjálvandi hava skattgjalðararnir, ið hava gjørt stóru

iløgurarnar í fiskivinnuna, rætt til at krevja at greiða fæst á, hvør hevur ábyrgdina av vánaligu støðuni.

Løgtingsmenn - ongir menn

Í VMF vilja vit gera okkara til, at brølararnir ikki verða gloymdir. Áhaldandi leitan eftir svári uppá, hvi tað gekk, sum tað gekk, er einasta trygd fyri, at søgan ikki blivir við at endurtaka seg.

Felagssaneringin bleiv ein góð loysn fyri kreditorarnar og ein vánalig loysn fyri føroysku flakavinnuna. Neyvan tað, ið Arabo hevði ætlað.

Fiskavirking er ein loysn, dikterað úr Danmark, og visir henda loysnin, hvussu illa danska yvirformyndari- ið roynist okkum føroyingum.

Ábyrgdina av endurstovnaða Fiskavirking hava saman við Nyrup, Edmundi Joensen, Figgjargrunninum og Framtaksgrunninum, allir løgtingslimir í samgongu. Hvørki Óli Breckmann ella nakar av hinum samgongulimunum vidu gera tað, ið kravdist fyri at steðga triðju upplivingini av danska sjúklinginum Fiskavirking.

Landsformaður í Verkamannafylkingini
Alis Jacobsen

Lesarabrøv

Viðmerkingar til oddagrein í Sosialinum 5. apríl

Í Sosialinum 15. apríl hevði Jacob Sparre Andersen eitt lesarabræv, men tverri var ein regla dottin burtur úr.

Vit prenta her lesarabrævið í fullum líki:

Sosialurin heldur, at tað er skert av landsstýrinum ikki at geva Fuglafjarðar kommunu loyvi at læna pening til at betra um havnandiur-skiftini.

Eg haldi, at tað er skert av kommununi at vilja læna til iløgur í havnina. Um ætlanin hjá vinnulivinum í Fuglafjarði veruliga er so góð, sum tað sigst, so hava tey helst eisini ráð til at gera iløgur í havnina í Fuglafjarði.

Hvi ikki gera eitt partafelag, hvørs uppgáva er at reka havn í Fuglafjarði? Kommunan kann skjóta niverandi havnina inn sum partapening, og áhugaðir

kunnu skjóta nóg mikið av peningi í felagið til at gjalda fyri úthyggingina.

Av tí at kommunan fer at eiga part í felaginum, eigur tað ikki at sleppa at læna. Úthyggingar og annað peningatrot eigur at verða klárað við at víkka um partapeningin.

Av tí at felagið fer at eiga eina tydingarmikla samskiftisskipan, eigur har at verða avmarkingar fyri,

hvat tað sleppur at gera, m.a. viðvíkjandi prísnum og sølu av ognum.

Eg vóni, at eg við hesum uppskoti havi vist á eina skilgøða løsn uppá trupulleikarnar hjá kommunu og vinnulivi í Fuglafjarði.

Vinarliga,

Jacob Sparre Andersen